

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain, valmisteverotuslain ja tupakkalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja valmisteverotuslakia siten, että lentokentällä sijaitsevasta verottomien tavaroiden myymälästä olisi mahdollista myydä verollisesti matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavia tavaroita Suomen sisällä matkustaville tai Suomeen saapuville matkustajille. Nykyisin verollinen myynti verottomien tavaroiden myymälästä on arvonlisäverolain mukaan ja valmisteverotuslain soveltamiskäytännön perusteella sallittua toisiin Euroopan unionin jäsenvaltioihin matkustaville.

Lisäksi tupakkalain tupakkatuotteiden varoitusmerkintöjä koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin siten, että lentoasemalla sijaitsevasta verottomien tavaroiden myymälästä Suomen sisällä matkustaville ja Suomeen saapuville matkustajille myytäviin vähittäismyyntipakkauksiin vaadittaisiin suomen- ja ruotsinkieliset varoitusmerkinnät vastaavasti kuin muussa kotimaan myynnissä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö	3
2.2 Kansallinen lainsäädäntö.....	5
2.3 Nykytilan arviointi	8
3 Tavoitteet	9
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	9
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	11
5 Lausuntopalaute.....	11
6 Voimaantulo	13
LAKIEHDOTUKSET	14
1. Laki arvonnäisäverolain 70 b ja 72 i §:n muuttamisesta.....	14
2. Laki valmisteverotuslain 63 ja 89 §:n muuttamisesta	15
3. Laki tupakkalain 40 §:n muuttamisesta.....	16
LIITE	17
RINNAKKAISTEKSTIT	17
1. Laki arvonnäisäverolain 70 b ja 72 i §:n muuttamisesta.....	17
2. Laki valmisteverotuslain 63 ja 89 §:n muuttamisesta	19
3. Laki tupakkalain 40 §:n muuttamisesta.....	20

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Arvonlisäverolain (1501/1993) 70 b §:n 3 momentin mukaan lentoasemilla sijaitsevista, tulli-varaston tai verottoman varaston muodostavista verovapaista myymälöistä on mahdollista myydä verotta matkustajille heidän henkilökohtaisissa matkatavaroissaan mukaan otettavia tavaroita. Myynnin verottomuus koskee ainoastaan Euroopan unionin ulkopuolelle matkustavia. Verottomasta varastosta voidaan myydä tavaroita toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon matkustaville arvonlisäverollisesti.

Vastaavasti valmisteverotuslain (182/2010) mukaan lentokentän verottomien tavaroiden myymälästä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi myytävät tuotteet ovat verottomia. Soveltamiskäytännön mukaan myymälästä voidaan lisäksi myydä valmisteveron alaisia tuotteita valmisteveron sisältävään hintaan toiseen jäsenvaltioon matkustaville.

Lentokentällä sijaitsevasta verottomasta varastosta ei nykymuotoisen lainsäädännön mukaan ole mahdollista myydä tavaroita verollisesti Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville henkilöille.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 22.12.2021–12.1.2022. Lausuntoa pyydettiin esityksen kannalta keskeisiltä viranomaisilta, elinkeinoelämän etujärjestöiltä ja toimijoilta sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtio-neuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella VM105:00/2021¹.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö

Arvonlisäverotus

Suomessa sovellettavan arvonlisäverojärjestelmän pohja on määritelty Suomea sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä 2006/112/EY, jäljempänä *arvonlisäverodirektiivi*. Arvonlisäveroa suoritetaan lähtökohtaisesti kaikesta taloudellisena toimintana tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä, ellei myyntiä ole direktiivissä säädetty verottomaksi.

Arvonlisäverodirektiivi sisältää säännökset jäsenvaltion mahdollisuudesta säätää muusta varastointimenettelystä kuin tullivarastointimenettelystä. Varastointimenettelyyn asetettavien tavaroiden myynti ja maahantuonti on arvonlisäverotonta. Jäsenvaltio voi vapauttaa verosta myös muun muassa tällaisessa menettelyssä olevien tavaroiden myynnit. Valmisteveron alaisten tavaroiden katsotaan olevan tällaisessa menettelyssä, kun ne ovat valmisteverotusdirektiivin mu-

¹ <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM105:00/2021>

kaisessa verottomassa varastossa. Arvonlisäverodirektiivin 157 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa säätää muusta varastointimenettelystä kuin tullivarastointimenettelystä, kun kyse on tuotteista, jotka eivät ole valmisteveron alaisia, jos nämä tavarat on tarkoitettu luovutettaviksi vähittäiskauppavaiheessa.

Arvonlisäverodirektiivin 158 artiklan 1 kohdan mukaan poiketen siitä, mitä 157 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää muusta varastointimenettelystä kuin tullivarastointimenettelystä seuraavissa tapauksissa: a) tavarat on tarkoitettu verovapaille myymälöille sellaisten tavaroiden luovutuksia varten, jotka matkustajat vievät henkilökohtaisesti matkatavaroissaan, lentokoneella tai meriteitse kolmansille alueille tai kolmansiin maihin, jos nämä luovutukset on vapautettu verosta 146 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti; b) tavarat on tarkoitettu verovelvollisille luovutettaviksi matkustajille ilma- tai vesialuksessa lennon tai merimatkan aikana, kun määräpaikka sijaitsee yhteisön ulkopuolella; c) tavarat on tarkoitettu verovelvollisille 151 artiklan mukaisia arvonlisäverovapaita luovutuksia varten. Saman artiklan 2 kohdan mukaan, jos jäsenvaltiot käyttävät 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua mahdollisuutta verovapautukseen, niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kyseisen vapautuksen oikean ja yksinkertaisen soveltamisen varmistamiseksi sekä mahdollisten veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi. Saman artiklan 3 kohdan mukaan artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua verovapaalla myymälällä tarkoitetaan lentoasemalla tai satamassa sijaitsevaa toimipaikkaa, joka täyttää toimivaltaisten viranomaisten säätämät edellytykset.

Kolmansilla mailla tarkoitetaan arvonlisäverodirektiivissä jokaista valtiota tai aluetta, johon ei sovelleta perustamissopimusta, ja kolmansilla alueilla kolmansiin maihin direktiivissä rinnastettuja alueita, kuten unionin tullialueeseen kuuluvia Ahvenanmaata ja Kanariansaaria.

Valmisteverotus

Valmisteverotuksen peruseriaatteen on EU:ssa yhdenmukaistettu valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta annetulla neuvoston direktiivillä 2008/118/EY, jäljempänä *valmisteverotusdirektiivi*. Valmisteverotuksessa on lähtökohdana alueperiaate, jonka mukaan jokainen EU:n jäsenvaltio verottaa sen alueella tapahtuvaa tuotteiden kulutusta. Unionissa yhdenmukaistettuja, kaikissa jäsenvaltioissa kannettavia valmisteveroja kannetaan nestemäisistä polttoaineista, sähköstä, maakaasusta, kivihiilestä, alkoholista ja alkoholijuomista sekä tupakkatuotteista. Valmisteverotusdirektiivi mahdollistaa tietyin edellytyksin valmisteverojen kantamisen kansallisesti myös muista tuotteista. Yhdenmukaistettuja veroja koskevista veron määräytymisen perusteista, vähimmäisverotasoista ja verottomuuksista säädetään verolajikohtaisissa direktiiveissä.

Valmisteverotusdirektiivissä säädetään kaikkia valmisteveroja yhteisesti koskevista perusteista, joilla jäsenvaltioiden on joko vapautettava tai mahdollisuus niin halutessaan vapauttaa tuotteet verosta. Valmisteverotusdirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa valmisteverosta tuotteet, jotka myydään verottomien tavaroiden myymälästä kolmansiin maihin tai kolmansille alueille matkustaville henkilökohtaisissa matkatavaroissa kuljetettaviksi. Direktiivissä verovapaalla myymälällä tarkoitetaan lentoasemalla tai satamassa sijaitsevaa liikettä, joka täyttää jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten vahvistamat edellytykset. Jäsenvaltioiden on määriteltävä edellytykset niin, että veron kiertäminen, veron välttäminen ja muut väärinkäytökset estetään. Kolmannella maalla tarkoitetaan direktiivissä jokaista valtiota tai aluetta, johon ei sovelleta perustamissopimusta ja kolmannella alueella muun muassa unionin tullialueeseen kuuluvia Ahvenanmaata ja Kanariansaaria. Kolmannelle alueelle tai kolmanteen maahan matkus-

tavalla matkustajalla tarkoitetaan matkustajaa, jolla on hallussaan ilma- tai merikuljetusasia-kirja, jossa mainitaan lopullisena määräpaikkana kolmannella alueella tai kolmannessa maassa sijaitseva lentoasema tai satama.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Arvonlisäverotus

Arvonlisäverolain mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarantoimenpiteestä ja palvelun myynnistä.

Arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin mukaan veroa ei suoriteta matkailijan henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä lentokentällä sijaitsevassa, unionin tullikoodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 240 artiklassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitettussa verottomassa varastossa, jos ostaja matkustaa Euroopan unionin ulkopuolelle. Henkilölle, jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja makeist tuotteita, hajusteita, kosmeettisia aineita ja toaletti valmisteita.

Arvonlisäverolakiin on otettu säännökset verovarastointimenettelystä. Verovarastointimenettelyssä olevalla tavaralla tarkoitetaan Verohallinnon antaman luvan nojalla pidetyssä verottomassa varastossa olevaa tavaraa tietyin rajoituksin. Lupapäätöksessä vahvistetaan varaston pitämistä koskevat ehdot. Valmisteveron alaisten tavaroiden katsotaan olevan verovarastointimenettelyssä silloin, kun ne ovat valmisteverotuslain 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettussa varastossa.

Arvonlisäverolain 72 h §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan veroa ei suoriteta sellaisen 72 i §:ssä tarkoitetun tavarantoimenpiteen maahantuonnista ja myynnistä, joka siirretään 72 j §:ssä tarkoitettuun verovarastointimenettelyyn. Saman pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan veroa ei suoriteta sellaisen 72 i §:ssä tarkoitetun tavarantoimenpiteen myynnistä, joka on 72 j §:ssä tarkoitettussa verovarastointimenettelyssä.

Arvonlisäverolain 72 i §:n 1 momentissa on lueteltu tyhjentävästi tavarat, joita Suomessa voidaan asettaa verovarastointimenettelyyn. Arvonlisäverolain 72 i §:n 2 momentin mukaan mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle ilma- ja vesialuksen varustamiseksi tapahtuvaa, 70 §:n 1 momentin 6 ja 8 kohdassa tarkoitettua tavarantoimenpiteen myyntiä varten, 70 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua, kansainvälisessä liikenteessä olevilla aluksilla ulkomaille matkustaville tapahtuvia verottomia myyntejä varten tapahtuvaa verotonta myyntiä varten, 70 §:n 2 momentissa tarkoitettuja EU:n alueella tapahtuvan henkilökuljetuksen aikana matkustajille tapahtuvia verollisia myyntejä varten, 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja EU:n ulkopuolelle matkustaville tapahtuvia verottomia myyntejä varten taikka matkatavaroina mukaan otettavien tavaroiden verollista myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Verottomaan varastoon siirrettävien tavaroiden myynti elinkeinonharjoittajalle edellä mainittuihin tarkoituksiin on siis verotonta. Tavaroiden myynti siten, että ne siirretään ulos varastosta, on verollista, ellei verottomuudesta ole erikseen säädetty.

Tax free –myynti päättyi EU:n sisäisten matkojen osalta 1.7.1999 lukien jäsenvaltioiden välisissä meri- ja ilmakuljetuksissa sekä lentokentillä. Asiaa koskevan hallituksen esityksen (HE 6/1999 vp) yleisperusteluissa on katsottu, että koska verovarastointimenettelyyn asettamisen yhteydessä tavaroiden erottelu verollisena ja verottomana myytäviin tavaroihin olisi käytännössä vaikeasti toteutettavissa, näihin tavaroihin voidaan soveltaa verovarastointimenettelyä,

vaikka ne myöhemmin myydään verollisena toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Hallituksen esityksen perusteluissa on kuitenkin katsottu, että kyseisen kannan EU-oikeuden mukaisuus on tulkinnanvarainen ja asia voi vielä tulla uudelleen tarkasteltavaksi.

Ahvenanmaan maakunta jää Suomen liittyisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen (SopS103/1994) liitteenä olevan pöytäkirjan 2 mukaan Euroopan yhteisön arvonlisäverolainsäädännön ulkopuolelle. Ahvenanmaata pidetään arvonlisäverodirektiivin mukaan arvonlisäverotuksessa kolmantena alueena, joka rinnastetaan kolmansiin maihin eli Yhteisön ulkopuolisiin maihin.

Ahvenanmaalla sovelletaan lähtökohtaisesti normaalia arvonlisäverolain mukaista arvonlisäverojärjestelmää. Arvonlisäverolain 1 a §:n 1 momentin mukaan Suomella tarkoitetaan arvonlisäverolaissa Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista Suomen arvonlisäveroaluetta ja Ahvenanmaan maakuntaa. Ahvenanmaa kuuluu siis Suomen alueeseen arvonlisäverolain säännöksiä sovellettaessa. Poikkeuksista säädetään Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetussa laissa (1266/1996), jäljempänä *poikkeuslaki*. Arvonlisäverolain 1 a §:n 2 momentin mukaan jäsenvaltiolla ja Yhteisöllä tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja Yhteisön arvonlisäveroaluetta.

Verottomien tavaroiden myymälöistä EU:n ulkopuolelle matkustaville tapahtuvan myynnin verottomuutta koskeva arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentti soveltuu myös Ahvenanmaalla sijaitsevalla lentoasemalla tapahtuvaan myyntiin Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle. Lisäksi poikkeuslain 13 §:n mukaan sovellettaessa arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momenttia tavara katsotaan myydyin Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle myös silloin, kun se on myyty Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon matkustavalle taikka muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, maakunnan ja muun Suomen välisen matkustuksen osalta tietyin rajoituksin. Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan myös arvonlisäverolain verovarastointimenettelyä koskevia säännöksiä. Lisäksi poikkeuslain 16 §:ssä on arvonlisäverolain 72 i §:n 2 momentin soveltamisalaa koskeva laajennus, joka koskee muun muassa edellä mainittuja poikkeuslain 13 §:ssä tarkoitettuja myyntejä varten tarkoitettuja tavaroita. Verovarastointimenettelyn soveltamisalaa on siis tältä osin laajennettu.

Valmisteverotus

Valmisteverotusdirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön valmisteverotuslailla. Yhdenmukaisettujen valmisteverojen lisäksi valmisteveroa kannetaan kansallisesti muun muassa virvoitusjuomista, juomapakkauksista, savukepaperista ja sähkösavukenesteestä.

Valmisteverotuslaissa säädetään valmisteveroille yhteisistä verottomuusperusteista. Verottomia ovat muun muassa 89 §:ssä säädetysti tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan verotonta varastoa. Valmisteverotuslain 23 ja 24 §:n mukaan valtuutetun varastonpitäjän ja verottoman varaston lupa myönnetään sille, joka pitää verottomien tavaroiden myymälää. Valmisteverotuslaissa säädetään valtuutetun varastonpitäjän ja verottoman varaston luvan myöntämisen edellytyksistä, kuten siitä, että verottomassa varastossa tuotteet on järjestettävä siten, että viranomainen voi vaikeudetta todeta niiden määrän ja laadun. Lain 24 §:n 2 momentin mukaan verottoman varaston lupaa ei myönnetä sille osalle varastoa, jota pidetään valmisteveron alaisten tuotteiden vähittäismyyntivarastona tai -paikkana. Tämä säännös ei kuitenkaan koske verottomien tavaroiden myymälänä käytettävää verotonta varastoa.

Poikkeuslain mukaan Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin valmisteveron alaisten tuotteiden siirtoihin sovelletaan lähtökohtaisesti samoja säännöksiä kuin viennissä unionin ulkopuolelle ja tuonnissa unionin ulkopuolelta. Kun sovelletaan lentokentällä sijaitsevan verottomien tavaroiden myymälän verotonta myyntiä unionin ulkopuolelle matkustavalle koskevaa valmisteverotuslain säännöstä, tuotteet katsotaan poikkeuslain mukaan myydyin unionin ulkopuolelle matkustavalle myös silloin, kun ne myydään Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen, toiseen jäsenvaltioon tai yhteisön ulkopuolelle matkustavalle taikka muulta Suomesta maakuntaan matkustavalle.

Tupakkaverosta annetussa laissa (1470/1994) säädetään tupakkatuotteisiin kiinnitettävistä hintalipukkeista. Lain 11 §:n mukaan verovelvollisen on ennen tupakkatuotteiden luovuttamista kulutukseen Suomessa varustettava tuotteet vähittäismyyntipäällyksiin suojakelmun alle kiinnitettävillä hintalipukkeilla tai vähittäismyyntipakkauksiin painettavalla tekstiilillä, josta käy ilmi lain 8 §:ssä tarkoitettu vähittäismyyntihinta. Säännös ei koske sähkösavukeneiteitä ja kuumentavia tupakkatuotteita, joiden vero ei perustu vähittäismyyntihintaan.

Alkoholilainsäädäntö

Alkoholilaissa (1102/2017) säädetään alkoholijuomien vähittäismyyntistä lentoasemalla. Ilmoituksenvarainen vähittäismyynti suomalaisilla lentokentillä on poikkeus sekä alkoholijuomien myynnin luvanvaraisuuteen että alkoholijuomien vähittäismyyntimonopoliin, ja myynti on sallittua vain ulkomaille matkustaville henkilöille mukaan otettavaksi. Myynti ilmoituksenvaraisesti kotimaan sisäisillä lennoilla matkustaville tai Suomeen saapuville matkustajille ei ole lain 48 §:n 1 momentin mukaan sallittua. Enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien eli muiden kuin alkoholilaissa tarkoitetun alkoholiyhtiön yksinoikeuden piiriin kuuluvien alkoholijuomien vähittäismyynti kyseessä oleville matkustajille voi olla sallittua alkoholilain 17 §:ssä tarkoitetulla alkoholijuoman vähittäismyyntiluvalla. Myydyn alkoholijuoman verollisuudella tai verottomuudella ei ole asiassa merkitystä. Vastaavasti alkoholijuomien ilmoituksenvarainen myynti Ahvenanmaalle muualta Suomesta matkustaville tai Ahvenanmaalta muualle Suomeen matkustaville ei ole sallittua lentokenttien verottomien tavaroiden myymälässä alkoholilain säännöksen johdosta.

Tupakkalainsäädäntö

Tupakkalaissa (549/2016) säädetään tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden sekä poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden vähittäismyyntipakkausten merkinnoista. Pakkauksissa on oltava suomen- ja ruotsinkieliset varoitustekstit tuotteiden aiheuttamista terveyshaitoista. Lain 40 §:ssä säädetään varoitusmerkintöjä koskevasta poikkeuksesta ulkomaanliikenteessä. Suomen- ja ruotsinkielisiä varoitusmerkintöjä ei nykyisellään vaadita vähittäismyyntipakkauksissa muun muassa silloin, kun näitä tuotteita myydään lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä. Vähittäismyyntipakkauksissa on kuitenkin oltava kuvalliset varoitusmerkinnät sekä tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistä ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä sekä direktiivin 2001/37/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/40/EU, jäljempänä *tupakkatuotedirektiivi*, mukaiset varoitustekstit, mutta niiden ei siis tarvitse olla suomen- ja ruotsinkieliset.

Tupakkalain 40 §:ssä säädetty poikkeus varoitusmerkintöjen kielivaatimuksesta perustuu siihen, että se koskee maasta vietäviä tuotteita. Vaatimus suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä kotimaan myynnissä perustuu tupakkatuotedirektiivin 8 artiklaan, eikä siitä voida säätää kansallisia poikkeuksia.

2.3 Nykytilan arviointi

Arvonlisäverotus

Arvonlisäverolaki ei mahdollista tavarahan myyntiä lentokentällä sijaitsevasta verottomasta varastosta Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville matkustajille. Jos verottomien tavaroiden myymälää ylläpitävä toimija haluaisi myydä tuotteita myös Suomessa matkustaville henkilöille, hänen tulisi ostaa tuotteet erikseen arvonlisäverollisina ja pitää ne erillään verovastot tuotteista. Käytännössä kyseinen menettely vaatisi kahden erillisen myymälän ylläpitämistä terminaalirakennuksessa, minkä toteuttaminen olisi ongelmallista jo terminaalirakennuksen rajallisen tilan vuoksi.

Arvonlisäverolaki mahdollistaa verollisen myynnin verottomasta varastosta toiseen jäsenvaltioon matkustaville. Tämän menettelyn EU-oikeuden mukaisuus on tulkinnanvarainen, mutta sitä voidaan käytännön syiden vuoksi pitää tarkoituksenmukaisena. Menettelystä ei ole arvioitu aiheutuneen verovalvonnallisia ongelmia. Matkustajan lennon määränpää tarkastetaan verottomien tavaroiden myymälän myyntitilanteessa kassakoneen skannerilla asiakkaan tarkastuskortista (boarding pass). Kassajärjestelmään on syötetty kaikkien lentojen määränpää, ja kone tulkitsee skannatun koodin sen mukaisesti. Tuote myydään arvonlisäverollisena, jos matkustuskohde on toisessa EU-maassa, tai arvonlisäverottomana, jos matkustuskohde on EU:n ulkopuolella.

Valmisteverotus

Valmisteverotusdirektiivi tunnistaa verottomien tavaroiden myymälän vain, kun on kyse myynnistä unionin ulkopuolelle matkustaville. Verottomien tavaroiden myymälällä oleva verottoman varaston asema mahdollistaa unionin ulkopuolelle matkustaville tapahtuvan myynnin verottomuuden käytännön toteuttamisen hallinnollisesti keveimmällä tavalla: myymälä on veroton varasto, jolloin myymälässä myytävät tuotteet voidaan siirtää sinne valmisteverotuksen verottomuusjärjestelmässä verotta ja lisäksi matkailijamyynnin verovapaus voidaan toteuttaa suorana verottomuutena varastonpitäjän veroilmoituksella. Verottomien tavaroiden myymälöinä toimivia verottomia varastoja on noin parikymmentä.

Unionin ulkopuolelle matkustaville tapahtuvan verottoman myynnin lisäksi samasta verottomien tavaroiden myymälästä voidaan kansallisen lain soveltamiskäytännön mukaan myydä valmisteveron alaisia tuotteita valmisteveron sisältävään hintaan toiseen jäsenvaltioon matkustaville. Myymälässä olevat tuotteet ovat verottomia, mutta toiseen EU:n jäsenvaltioon matkustavalle myytävistä tuotteista verottoman varaston pitäjän on ilmoitettava ja maksettava valmistevero. Verottomien tavaroiden myymälöihin kohdistetaan verovalvontaa jälkikätein yritystarkastuksin vastaavasti kuin pääsääntöisesti muihinkin verottomiin varastoihin.

Verottomia varastoja koskevassa lupakäytännössä on yleisesti lähdetty siitä, ettei verottoman varaston lupaa myönnetä varastolle, jossa säilytetään sekä verottomia että verotettuja tuotteita. Tätä taustaa vasten soveltamiskäytäntöä, jonka mukaan kaikki tuotteet ovat myymälässä verottomia, voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Muussa tapauksessa verotonta ja verollista myyntiä varten olisi perustettava kaksi toisistaan fyysisesti erillään olevaa myymälää.

Nykytilan voidaan katsoa olevan tarkoituksenmukainen sekä direktiivin ja lain säännösten mukainen säännöksiä välttämällä tulkiten. Mitä enemmän verottomien tavaroiden myymälässä myydään tuotteita verolliseen tarkoitukseen, sitä enemmän etäännyttään kuitenkin säännösten tarkoittamasta myymälästä, jolla voi olla verottoman varaston asema. On tulkinnanvaraista, missä

vaiheessa myymälää ei enää ole mahdollista katsoa verottomien tavaroiden myymäläksi vaan sellaiseksi valmisteverotuslain pääsäännön mukaiseksi vähittäismyyntipaikaksi, jolle ei myönnetä verottoman varaston lupaa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on sallia tavaroiden verollinen myynti lentokentillä sijaitsevista, verottoman varaston muodostavista verottomien tavaroiden myymälöistä myös Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville matkustajille. Vastaava verollisen myynnin mahdollisuus sisältyy arvonlisäverolakiin toiseen jäsenvaltioon matkustavien osalta. Valmisteverotuksessa verollinen myynti verottomasta varastosta toiseen jäsenvaltioon matkustavalle on hyväksytty soveltamiskäytännössä.

Esityksellä tuettaisiin tältä osin covid-19-pandemian koettelemaa matkailualaa. Muutos helpotaisi Suomeen saapuvien ja Suomessa matkustavien henkilöiden ostosten tekoa mahdollistamalla näille henkilöille samat ostotentekomahdollisuudet kuin muilla EU:n sisällä matkustavilla henkilöillä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että arvonlisäverolakia ja valmisteverotuslakia muutettaisiin siten, että lentokenttien verottomien tavaroiden myymälästä voitaisiin myydä verollisia tuotteita Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville matkustajille. Verollisen myynnin mahdollistaminen ei kuitenkaan muodostaisi poikkeusta alkoholilaista johtuvaan alkoholiyhtiön alkoholi-juomien vähittäismyynnin yksinoikeuteen tai myynnin luvanvaraisuuteen.

Lisäksi ehdotetaan, että tupakkalain vähittäismyyntipakkausten suomen- ja ruotsinkielisiä varoitusmerkintöjä koskevaa poikkeussäännöstä täsmennettäisiin lentoaseman verottomien tavaroiden myymälän osalta niin, että poikkeus ei koskisi Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville myytäviä tuotteita.

Arvonlisäverotus

Verottomien tavaroiden varaston ylläpitäjän myyntiprosessissa matkustajan lennon määränpää tarkastetaan asiakkaan lennon tarkastuskortilta tuotteiden oikean arvonlisävero-kohtelun määrittämiseksi. Arvonlisäverollisen myynnin mahdollistaminen verottomien tavaroiden varastosta myös Suomessa matkustaville ei vaatisi muutosta varaston ylläpitäjän myyntiprosessiin. Muutoksen ei ole katsottava aiheuttavan verovalvonnallista riskiä.

Edellä mainitun perusteella arvonlisäverolain 72 i §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen sisällytettäisiin myös tavarat, jotka on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle matkatavaroina mukaan otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa Suomessa matkustavalle tai Suomeen ulkomailta palaavalle matkailijalle. Verovarastoon siirrettävien tai siellä olevien tavaroiden myynti elinkeinonharjoittajalle tällaista myyntiä varten tulisi siis verottomaksi. Tavaroiden myynti varastosta tällaisille matkailijoille olisi verollista. Koska arvonlisäverolakia sovellettaessa Suomella tarkoitetaan EU-lainsäädännön mukaisen Suomen arvonlisäveroalueen lisäksi myös Ahvenanmaan maakuntaa, muutos koskisi vastaavalla tavalla myös Ahvenanmaalla sijaitsevalla lentoasemalla olevaa verottomien tavaroiden varastoa.

Myynti maakunnasta toiseen jäsenvaltioon tai maakunnan ja muun Suomen välillä matkustaville on jatkossakin verotonta poikkeuslain 13 §:n nojalla, maakunnan ja Suomen välillä matkustaville pykälän 2 momentissa säädettyin rajoituksin.

Lain 70 b §:n 3 momenttia tarkistettaisiin siten, että momentissa käytetty ilmaisu Euroopan unioni korvattaisiin ilmaisulla Yhteisö, joka on määritelty lain 1 a §:n 2 momentissa.

Lisäksi 72 i §:n 2 momentin ja 70 b §:n 3 momentin ruotsinkielistä ilmaisua selkeytettäisiin.

Valmisteverotus

Valmisteverotuslain 89 §:n 2 momentissa säädetään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi myytävien tuotteiden verottomuudesta. Momentin mukaan verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan lain 6 §:n 5 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa.

Momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin nimenomainen säännös koskien myyntiä muille matkustajille kuin unionin ulkopuolelle matkustaville. Lisäksi momentin ruotsinkielistä ilmaisua selkeytettäisiin. Lentokentällä sijaitsevasta verottomien tavaroiden myymälästä olisi sallittua myydä valmisteveron alaisia tuotteita verollisina muille matkustajille, kuten Suomen sisällä matkustaville ja unionin ulkopuolelta tai toisesta EU:n jäsenvaltiosta Suomeen saapuville. Säännös kattaisi myös nykyisen soveltamiskäytännön mukaisen verollisen myynnin toiseen jäsenvaltioon matkustaville. Verollisista myynneistä valtuutettuna varastonpitäjänä toimivan verottoman varaston pitäjän tulisi ilmoittaa ja maksaa valmisteverot. Menettely vastaisi nykyisen soveltamiskäytännön mukaista menettelyä myytäessä verottomien tavaroiden myymälästä verollisia tuotteita toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Tupakkatuotteiden osalta on huomattava, että myytäessä tupakkatuotteita kotimaan matkustajille ja Suomeen saapuville matkustajille kyse on tuotteiden luovuttamisesta kulutukseen Suomessa, jolloin tupakkaverosta annetun lain hintalipukkeita koskeva säännös tulee noudatettavaksi.

Ehdotuksella ei muutettaisi lentokentällä sijaitsevan verottomien tavaroiden myymälän verotonta myyntiä Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen, toiseen jäsenvaltioon tai unionin ulkopuolelle matkustavalle taikka muulta Suomesta maakuntaan matkustavalle koskevaa nykytilaa, josta säädetään poikkeuslaissa.

Lisäksi momentin viittaus 6 §:n 5 kohtaan päivitetäisiin kohdistumaan aiemmin voimaan tulleen lainmuutoksen perusteella 6 §:n 4 kohtaan.

Valmisteverotuslain 63 §:ssä säädetään väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä tapahtuvan yhdenmukaistetun valmisteveron alaisten tuotteiden kuljetuksen jakamisesta kahdeksi tai useammaksi siirroksi. Säännöksellä on pantu täytäntöön valmisteverotusdirektiivin 23 artikla. Säännös koskee yhdenmukaistetun valmisteveron piiriin kuuluvien energiatuotteiden kuljetuksia, mikä on ilmennyt pykälän 1 momentista laissa 182/2010. Pykälää on muutettu toimivaltaisen viranomaisen osalta 1.1.2017 voimaan tulleella lailla 1178/2016, missä yhteydessä suomenkielisen lakitekstin 1 momentin kohtajaan johdantokappaleen sanamuoto on kirjoitusvirheen johdosta muuttunut. Pykälän 1 momentin kirjoitusvirhe suomenkielisessä tekstissä korjattaisiin niin, että johdantokappaleeseen palautettaisiin ”tuotteiden” sijaan sana ”energiatuotteiden”.

Tupakkalainsäädäntö

Tupakkalain 40 §:ää täsmennettäisiin siten, että pykälä jaettaisiin kohtiin, ja pykälän ensimmäinen kohta vastaisi nykytilaa. Arvonlisäverolakiin ja valmisteverotuslakiin ehdotettujen muutosten vuoksi pykälän 2 kohdan mukainen poikkeus, joka koskee lentoasemalla sijaitsevaa verottomien tavaroiden myymälää, rajattaisiin koskemaan tilanteita, joissa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita myydään ulkomaille matkustaville matkustajille mukaan otettaviksi. Pykälän mukainen poikkeus varoitusmerkintöjä koskevista vaatimuksista ei sen sijaan koskisi myyntiä Suomeen saapuville tai Suomen sisällä matkustaville matkustajille, vaan tällaisissa tilanteissa vähittäismyyntipakkauksiin vaadittaisiin suomen- ja ruotsinkieliset varoitusmerkinnät, vastaavasti kuin muussa kotimaan myynnissä.

Täsmennys olisi välttämätön verottomien tavaroiden myymälän myynnin mahdollistuessa myös kotimaan matkustajille ja palaaville matkustajille, koska tupakkatuotedirektiivin 8 artiklan mukaan vähittäismyyntipakkauksissa on oltava terveystarvikkeet sen jäsenvaltion virallisella kielellä tai kielillä, jossa tuote on saatettu markkinoille.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Myynnin mahdollistaminen verollisena verottomien tavaroiden myymälässä myös Suomeen saapuville ja Suomen sisällä matkustaville matkustajille syrjäyttäisi pääsääntöisesti sellaista kulutusta, joka olisi muutoinkin tapahtunut Suomessa. Kulutuksen siirtymisellä lentokentille ei olisi tällöin vaikutusta arvonlisäveron tai valmisteveron tuottoon. Muutoksella olisi kuitenkin positiivinen vaikutus lentokentillä sijaitsevien verottomien varastojen myymälöille. Ehdotus parantaisi myös kilpailuneutraaliteettia lentokenttämymälöiden ja muiden vastaavia tuotteita myyvien myymälöiden välillä.

Ehdotuksella voi kuitenkin olla vähäinen arvonlisäveron ja valmisteveron tuottoa lisäävä vaikutus siltä osin kuin lisääntyneet kulutusmahdollisuudet lentokentällä syrjäyttäisivät saapuvien matkustajien ulkomailla tapahtuvaa kulutusta.

Vaikutukset Verohallinnon toimintaan

Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan huomattavia vaikutuksia Verohallinnon toimintaan. Muutos lisäisi vähäisessä määrin ohjeistukseen ja viestintään liittyviä Verohallinnon tehtäviä ja kustannuksia.

5 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta annettiin lausuntokierroksella 10 lausuntoa. Lausunnon antoivat sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Verohallinto, Tulli, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Kaupan liitto ry, Keskuskauppakamari ry, Suomen yrittäjät ry ja Veronmaksajain keskusliitto ry. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira ilmoitti, ettei sillä ole asiassa lausuttavaa.

Lausunnoissa suhtauduttiin pääosin esitykseen myönteisesti ja esityksen tavoitteita pidettiin kannatettavina. Suurimmalla osalla lausunnon antaneista ei ollut huomautettavaa esityksen sisältöön.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausunnossaan, että esityksen perusteluissa on viitattu oikein alkoholilain säännökseen, jonka mukaan alkoholijuomien vähittäismyyntiä saa harjoittaa ilmoituksenvaraisesti lentoasemalla verottomien tavaroiden myymälästä vain ulkomaille matkustaville matkustajille mukaan otettavaksi. Ministeriö huomauttaa, että esitykseen tulisi kuitenkin lisätä tarkentava maininta siitä, että enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien vähittäismyynti Suomen sisäisillä lennoilla matkustaville ja Suomeen palaaville matkustajille voi olla sallittua alkoholilaissa tarkoitettua alkoholijuoman vähittäismyyntiluvalla. Ministeriö ehdottaa esityksen perusteluihin tarkennusta, jossa todettaisiin, että verollisen myynnin mahdollistaminen ei muodostaisi poikkeusta alkoholilaista johtuvaan alkoholiyhtiön alkoholijuomien vähittäismyyntiin yksinoikeuteen tai myynnin luvanvaraisuuteen. Esityksen perusteluja on lausuntokierroksen jälkeen tältä osin täydennetty. Ministeriö toteaa lausunnossaan myös, että esitetty muutos tarkoittaisi sitä, että jatkossa Suomeen saapuvat ja Suomen sisällä matkustavat voisivat aiemmasta poiketen ostaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joissa ei ole suomen- ja ruotsinkielisiä tupakkatuotteiden aiheuttamia terveyshaittoja koskevia varoitusmerkintöjä. Tupakkalain 40 §:n mukaan nimittäin mitä säädetään lain eräissä pykälissä suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä, ei sovelleta näiden tuotteiden myyntiin lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä. Tämä poikkeus kielivaatimuksista perustuu siihen, että kyse on maasta vietävistä tuotteista. Ministeriö toteaa, että vaatimus suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä kotimaan myynneissä perustuu tupakkatuotedirektiiviin, eikä siitä voida säätää kansallisesti poikkeuksia. Näin ollen tupakkatuotteiden myynti olisi esityksessä rajattava ehdotetun sääntelyn ulkopuolelle tai vaihtoehtoisesti tupakkalain 40 §:ää tulisi muuttaa siten, että pykälästä poistettaisiin maininta lentoasemalla sijaitsevista verottomien tavaroiden myymälöistä. Esitykseen on lausuntokierroksen jälkeen lisätty yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa lakiehdotus tupakkalain 40 §:n muuttamisesta. Ehdotuksen mukaan pykälässä säädetty poikkeus kielivaatimuksista koskisi lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä myytäviä tuotteita vain, jos tuotteita myydään ulkomaille matkustaville matkustajille mukaan otettaviksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lausunnossaan, että pysyvää lakimuutosta perustellaan osittain väliaikaisen covid-19-kriisin aiheuttamien haittojen kompensoimisella ja, että ministeriö näkee terminaaleissa toimivien liikkeenharjoittajien taloudellisten toimintaolosuhteiden parantamisen sekä sen, että liikenteen terminaalien palvelutaso ja käyttäjäkokemukset voivat parantua lakimuutoksen myötä, kannatettavana asiana. Esityksen perusteluja ei ole tältä osin täydennetty, sillä perusteluissa todetaan ministeriön näkemyksen mukaisesti, että muutoksella olisi positiivinen vaikutus lentokentillä sijaitsevien verottomien varastojen myymälöille ja että ehdotus parantaisi kilpailuneutraalisuutta lentokenttämyymälöiden ja muiden vastaavien tuotteiden myyvien myymälöiden välillä. Lisäksi esityksen perusteluissa todetaan, että muutos helpottaisi Suomeen saapuvien ja Suomessa matkustavien henkilöiden ostosten tekoa.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus toteaa lausunnossaan ymmärtävänsä ja edellyttävänsä, että nykyisin sallittu veroton myynti Ahvenanmaalle ja Ahvenanmaalta suuntautuviin matkoissa jatkuu poikkeuslaissa säädetyn rajoituksen mukaisesti kuten nykyisinkin, ehdotetusta lainmuutoksesta riippumatta. Jos lakiehdotus on ymmärrettävä muutoin, maakunnan hallitus edellyttää, että valtiovarainministeriö ottaa välittömästi yhteyttä maakunnan hallitukseen. Esityksen perusteluja on lausuntokierroksen jälkeen entisestään tarkennettu selkeyttämään, että nykyisin sallittu veroton myynti Ahvenanmaalle ja Ahvenanmaalta suuntautuviin matkoissa jatkuu poikkeuslaissa säädetyn rajoituksen, ehdotetusta lainmuutoksesta riippumatta.

Myös Tulli kiinnittää lausunnossaan huomiota esityksen yhteensopivuuteen tupakkalain 40 §:n poikkeussäännöksen kanssa. Lisäksi Tulli huomauttaa, että tupakkalaki sallii matkustajana Suo-

meen saapuvan yksityishenkilön tuoda maahan rajoitetun määrän varoitusmerkintävaatimuksesta poikkeavia tuotteita. Tulli pyytää huomioimaan valmistelussa mahdolliset valvonnalliset vaikeudet, jotka johtuvat siitä, että ulkomailta Suomeen saapuvalla henkilöllä on Tullin tarkastuspisteeseen saapuessaan mahdollisesti mukanaan sekä ulkomailta tuotuja että Suomeen saapumisen yhteydessä tax free-myymälästä hankittuja tupakkatuotteita. Esitykseen on lausunkierroksen jälkeen lisätty lakiehdotus tupakkalain 40 §:n muuttamisesta, minkä johdosta suomen- ja ruotsinkieliset varoitusmerkintävaatimukset koskisivat Suomeen saapumisen yhteydessä lentokentällä sijaitsevasta verottomien tavaroiden myymälästä hankittuja tuotteita. Lakiehdotuksen johdosta Tullin esiin nostamia mahdollisia valvonnallisia vaikeuksia ei oleteta syntyvän.

Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Kaupan liitto ry, Keskuskauppakamari ry, Suomen yrittäjät ry ja Veronmaksajain keskusliitto ry kannattavat esitysluonnosta ja esittävät lausunnoissaan, että lain muutos tulisi saada voimaan kiireellisesti siten, että lentokenttämyymälät pystyisivät hyödyntämään uutta sääntelyä jo vuoden 2022 hiihtolomasesongin aikana.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan mahdollisimman pian.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

arvonlisäverolain 70 b ja 72 i §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 70 b §:n 3 momentti ja 72 i §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 70 b §:n 3 momentti laissa 305/2016 ja 72 i §:n 2 momentti laissa 505/2014, seuraavasti:

70 b §

Veroa ei suoriteta matkailijan henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä lentokentällä sijaitsevassa, unionin tullikoodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (*tullikoodeksi*) 240 artiklassa tarkoitetussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitetussa varastossa, jos ostaja matkustaa Yhteisön ulkopuolelle. Henkilölle, jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja makeist tuotteita, hajusteita, kosmeettisia aineita ja toaletti valmisteita.

72 i §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua tavaran myyntiä ilma-aluksen varustamista varten, 70 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdassa sekä 2 momentissa tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyntejä varten taikka matkatavaroina mukaan otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen jäsenvaltioon tai Suomessa matkustavalle tai Suomeen palaavalle matkailijalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Jos veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

valmisteverotuslain 63 ja 89 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 63 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto ja 89 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 63 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 1178/2016, seuraavasti:

63 §

Lähetysten jakaminen

Lähettiläjä saa väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä jakaa yhdenmukaistetun valmisteveron alaisten energiatuotteiden siirron kahdeksi tai useammaksi siirroksi, jos:

- 1) valmisteveron alaisten tuotteiden kokonaismäärä ei muutu;
 - 2) jakaminen suoritetaan Suomen tai muun tällaisen menettelyn sallivan jäsenvaltion alueella;
- ja
- 3) Verohallinnolle tai kyseisen muun jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ilmoitetaan paikka, jossa tuotteet jaetaan.

89 §

Verottomien tuotteiden myynti vesi- tai ilma-aluksessa tai lentokentällä

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa. Tällaisesta myymälästä saadaan myydä tuotteita verollisina myös muille matkustajille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

tupakkalain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 40 § seuraavasti:

40 §

Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

Mitä 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 39 §:n 1 momentissa säädetään suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä, ei sovelleta tupakka-
tuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperaisten
tuotteiden myyntiin:

- 1) ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella;
- 2) lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä, jos tuotteet myydään ulkomaille matkustaville matkustajille mukaan otettaviksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 3.2.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

1.

Laki**arvonlisäverolain 70 b ja 72 i §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 70 b §:n 3 momentti ja 72 i §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 70 b §:n 3 momentti laissa 305/2016 ja 72 i §:n 2 momentti laissa 505/2014, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

70 b §

Veroa ei suoriteta matkailijan henkilökoh-
 taisissa matkatavaroissa mukaan otettavien ta-
 varoiden myynnistä lentokentällä sijaitse-
 vassa, unionin tullikoodeksista annetun Eu-
 roopan parlamentin ja neuvoston asetuksen
 (EU) N:o 952/2013 (*tullikoodeksi*) 240 artik-
 lassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä
 tarkoitettussa varastossa, jos ostaja matkustaa
 Euroopan unionin ulkopuolelle. Henkilölle,
 jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka
 on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin
 vain alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suk-
 laa- ja makeist tuotteita, hajusteita, kosmeetti-
 sia aineita ja toaletti valmisteita.

72 i §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan
 myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoi-
 tettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momen-
 tin 6 kohdassa tarkoitettua tavaran myyntiä
 ilma-aluksen varustamista varten, 70 §:n 1
 momentin 7 ja 8 kohdassa sekä 2 momentissa
 tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyn-
 tejä varten taikka matkatavaroina mukaan
 otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n
 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen
 jäsenvaltioon matkustavalle.

70 b §

Veroa ei suoriteta matkailijan henkilökoh-
 taisissa matkatavaroissa mukaan otettavien ta-
 varoiden myynnistä lentokentällä sijaitse-
 vassa, unionin tullikoodeksista annetun Eu-
 roopan parlamentin ja neuvoston asetuksen
 (EU) N:o 952/2013 (*tullikoodeksi*) 240 artik-
 lassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä
 tarkoitettussa varastossa, jos ostaja matkustaa
Yhteisön ulkopuolelle. Henkilölle, jonka koti-
 paikka tai vakinainen asuinpaikka on Nor-
 jassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain
 alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja
 makeist tuotteita, hajusteita, kosmeettisia ai-
 neita ja toaletti valmisteita.

72 i §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan
 myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoi-
 tettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momen-
 tin 6 kohdassa tarkoitettua tavaran myyntiä
 ilma-aluksen varustamista varten, 70 §:n 1
 momentin 7 ja 8 kohdassa sekä 2 momentissa
 tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyn-
 tejä varten taikka matkatavaroina mukaan
 otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n
 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen
 jäsenvaltioon *tai Suomessa* matkustavalle *tai*
Suomeen palaavalle matkailijalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tätä lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Jos veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

valmisteverotuslain 63 ja 89 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 63 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto ja 89 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä on 63 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 1178/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

63 §

Lähetysten jakaminen

Lähettiläjä saa väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä jakaa yhdenmukaistetun valmisteveron alaisten tuotteiden siirron kahdeksi tai useammaksi siirroksi, jos:

- 1) valmisteveron alaisten tuotteiden kokonaismäärä ei muutu;
- 2) jakaminen suoritetaan Suomen tai muun tällaisen menettelyn sallivan jäsenvaltion alueella; ja
- 3) Verohallinnolle tai kyseisen muun jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ilmoitetaan paikka, jossa tuotteet jaetaan.

89 §

Verottomien tuotteiden myynti vesi- tai ilma-aluksessa tai lentokentällä

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 6 §:n 5 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa.

63 §

Lähetysten jakaminen

Lähettiläjä saa väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä jakaa yhdenmukaistetun valmisteveron alaisten *energiatuotteiden* siirron kahdeksi tai useammaksi siirroksi, jos:

- 1) valmisteveron alaisten tuotteiden kokonaismäärä ei muutu;
- 2) jakaminen suoritetaan Suomen tai muun tällaisen menettelyn sallivan jäsenvaltion alueella; ja
- 3) Verohallinnolle tai kyseisen muun jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ilmoitetaan paikka, jossa tuotteet jaetaan.

89 §

Verottomien tuotteiden myynti vesi- tai ilma-aluksessa tai lentokentällä

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä unionin ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettua verotonta varastoa. *Tällaisesta myymälästä saadaan myydä tuotteita verollisina myös muille matkustajille.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

tupakkalain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 40 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

40 §

*Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulko-
maanliikenteessä*

*Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulko-
maanliikenteessä*

Mitä 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 39 §:n 1 momentissa säädetään suomen ja ruotsin kielen käytämisestä varoitusmerkinnöissä, ei sovelleta tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täytösäiliöiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden myyntiin ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella tai lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä.

Mitä 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 39 §:n 1 momentissa säädetään suomen ja ruotsin kielen käytämisestä varoitusmerkinnöissä, ei sovelleta tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täytösäiliöiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden myyntiin:

1) ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella;

2) lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä, jos tuotteet myydään ulkomaille matkustaville matkustajille mukaan otettaviksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..
